

TEHNOLOGIJA, INFORMATIKA I OBRAZOVANJE
ZA DRUŠTVO UČENJA I ZNANJA

6. Međunarodni Simpozijum, Tehnički fakultet Čačak, 3–5. jun 2011.

TECHNOLOGY, INFORMATICS AND EDUCATION
FOR LEARNING AND KNOWLEDGE SOCIETY

6th International Symposium, Technical Faculty Čačak, 3–5th June 2011.

UDK: 004:811.111]:37

Stručni rad

UPOTREBA DIGITALNIH PRIČA U NASTAVI ENGLESKOG JEZIKA

Vesna Đokić¹, Veljko Aleksić²

Rezime: Digitalne priče predstavljaju izuzetno efikasnu upotrebu IKT-a u nastavi engleskog jezika. U kombinaciji sa računarskim animacijama u mlađim razredima, naročito u uzrastima od 7 do 10 godina, poboljšavaju usvajanje jednostavnih znanja i gramatičke osnove, aktivno učenje i motivaciju. Istraživanjem koje je izvršeno u školskoj 2010/2011. godini došlo se do rezultata koji u potpunosti opravdavaju ovaj pristup i pružaju osnovu za buduću upotrebu.

Ključne reči: Digitalne priče, nastava, engleski jezik, IKT.

DIGITAL STORIES USAGE IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Summary: Digital stories are extremely efficient usage of ICT in teaching English language. Combined with computer animations, especially with children of 7 to 10 years of age, they enhance acquisition of simple knowledge and gramatic base, active learning and motivation. Result of survey that has been done in 2010/2011. school year fully justify this approach and give base for future usage.

Key words: Digital stories, teaching, English language, ICT.

1. UVOD

Dobro je poznata činjenica da razumevanje putem slušanja igra ključnu ulogu u učenju stranog jezika, posebno kod dece. Web sajtovi za decu, ukoliko su dobro izabrani i organizovani, mogu ponuditi niz mogućnosti za usvajanje stranog jezika putem razvoja sposobnosti slušanja i razvoja veština u razigranom i prijatnom kontekstu. Ovaj rad govori o rezultatima istraživanja koje ispituje načine na koje internet tehnologija, a posebno digitalne priče mogu da promovišu učenje stranog jezika kod dece. Priče predstavljaju efikasan nastavni materijal koje kod dece razvijaju slušanje, razumevanje i pismenost kako pri učenju maternjeg, tako i pri učenju stranog jezika.

¹ MSc Vesna Đokić, O.Š. „Kralj Aleksandar I“, Gornji Milanovac, E-mail: vesnadjokic@hotmail.com

² Veljko Aleksić, Tehnički fakultet, Čačak, Svetog Save 65, Čačak, E-mail: aleksicveljko@gmail.com

U ranoj fazi usvajanja jezika, priče predstavljaju vredan izvor iz koga deca uče da shvataju kontekst i uvođenje novih reči i jezika, što ih čini jedinstvenim i nezaboravnim. Priče su povezane sa osećanjima i emocijama, pošto one same po sebi predstavljaju manifestaciju kulturnih vrednosti i percepcije. Osim toga, one poseduju lingvističke forme, gramatiku, fraze, vokabular i govor u smislenom i struktuiranom kontekstu koji podražava razumevanje narativnog sveta. Ove verbalne informacije su najčešće dopunjene sa neverbalnim informacijama u formi velikih slika, koje deci pomažu da rekonstruišu priču.

Tokom poslednjih nekoliko godina, uz sve složenije multimedijalne tehnologije, ponovo postoji interes za komplementarni odnos vizuelnih i auditivnih metoda prilikom razumevanja putem slušanja. Multimedijalne aplikacije za učenje stranog jezika mogu da pruže realniju sliku novog jezika i kulture u učionici, uključujući ne samo paralingvističke funkcije kao što su govor tela, gestovi, prozodija koji pomažu da se bolje shvati značenje. Digitalne priče, ako su izabrane na odgovarajući način, mogu biti veoma korisne u razvoju veštine razumevanja putem slušanja kod dece. One su vizuelne, interaktivne i imaju ponavljajući karakter. Obično, učenici treba da slušaju i razumeju jednostavne delove kako bi nastavili sa pričom klikom na delove ekrana ili sliku. Interaktivnost priča na internetu bi mogla da olakša učenje jer su deca aktivno uključena u razumevanje priče. Decima je dozvoljeno da razumeju sopstvenim tempom, što zahteva visok nivo samokontrole. Ponavljanje u ovim pričama takođe može pomoći deci da postepeno uče strani jezik. Na kraju, poboljšane veštine slušanja i razumevanja dovode do poboljšanja razumevanja prilikom čitanja.

Međutim, uprkos ovim potencijalnim koristima, nedovoljno je istraženo koliko Internet doprinosi poboljšanju lingvističkog shvatanja kod dece. Većina istraživanja o uticaju tehnologije na učenje jezika su fokusirana na omladinu i odrasle. Što se tiče osnovne škole, postoji jako malo studija.

Jedan od razloga za ovakvo stanje može biti činjenica da je računarska tehnologija u osnovnoj školi nedovoljno iskorišćena. Uprkos obilju materijala koje nastavnici stranog jezika mogu koristiti, veoma često nailaze na sajtove koji prevazilaze jezički nivo kao i sposobnosti svojih učenika. Korišćenje ovakvih materijala zahteva od nastavnika da ulože dodatni napor i vreme kako bi ih prilagodili svojim učenicima koje oni sebi ne mogu da priušte. Mnogi nastavnici stranog jezika nisu sigurni na koji način da iskoriste Web kako bi uneli deo sveta u svoju učionicu, posebno kada rade sa decom nižih razreda. Sve ovo ukazuje na potrebu da se izvrše dalja istraživanja o korišćenju Interneta i metodike učenja stranog jezika.

2. MATERIJALI, SADRŽAJ I ZADACI

Da bi se omogućila upotreba Interneta bilo je potrebno uskladiti sajtove sa nastavnim planom i programom, odnosno koji bi, kao što je i predviđeno za dati uzrast imali iste ciljeve i sadržaje. Korišćene su digitalne priče sa sajta Kindersite i BBC sajta za decu. Svaka od ovih priča je imala fokus na jezičke funkcije, osnovne gramatičke i leksičke sadržaje kao i veštine (slušanje), ali je zahtevala i dečije angažovanje (učenici slušaju i gledaju, zatim kliknu na zahtevani predmet ili deo slike da bi nastavili da slušaju priču itd.). U tabeli 1 je data lista tema koje su učenici obrađivali putem digitalnih priča.

Tabela 1: Lista tema

Životinje	Bolesti
Telo	Matematika
Porodica	Mesta
Bajke	Bezbednost
Hrana	Godišnja doba
Prijatelji	Sport
Igre	Sati
Prostorije u kući	Vreme

Učenici su radili koristeći Internet sajtove tokom svojih redovnih časova engleskog jezika. Deca su slušala priče i napredovala brzinom koja je odgovarala njihovim individualnim sposobnostima. Narator u priči bi rekao "klikni na drvo da bi video ostatak priče", a učenici su samostalno izvršavali dati zadatak. samim tim su postali samostalniji u učenju, prilikom čega je nastavnik mogao da posveti vreme svakom učeniku ponaosob u zavisnosti od njihovih sposobnosti. Zahvaljujući ovakvom metodi, učenici su dobili aktivnu ulogu u slušanju priče, kao i usvajanju novih jezičkih struktura. U većini priča tekst koji su učenici slušali je bio praćen pisanim tekstom, što je učenicima na ovom uzrastu bilo od velike koristi jer su bili u stanju da povezuju ono što čuju sa napisanim.

Tokom rada postojale su pripreme učenika za rad na računaru. Naime, tokom ovih aktivnosti, nastavnik je uvodio učenike u temu koju će raditi koristeći digitalne priče, oslanjajući se na njihovo već postojeće znanje a nakon časa provedenog na Internetu, nastavnik je proveravao količinu usvojenog znanja, tako što bi deca koristila nov vokabular u grupnom i radu u paru.

Primeri digitalnih priča i aktivnosti

Da bismo ilustrovali digitalne aktivnosti koje su učenici radili, prikazaćemo analizu i klasifikaciju dve priče ("The adventures of Debbie-Duck" and "The Butterfly Trail") po temama, konceptima, jezičkim funkcijama, glavnim gramatičkim i leksičkim elementima na kojima je bio postavljen akcenat. Analiza i klasifikacija priča prikazane su tab. 2 i 3.

Tabela 2: The Butterfly Trail

<i>The Butterfly Trail (BBC)</i>				
Teme	Koncepti	Funkcije	Gramatika	Jezičke veštine
Životinje, Mesta, Prijatelji	Radnje, osećanja	Praćenje instrukcija, naracija	Present Simple Tense	Slušanje

Tabela 3: The adventures of Debbie-Duck

<i>The Adventures of Debbie-Duck (BBC)</i>				
http://www.bbc.co.uk/cbeebies/tweenies/storytime/stories/debbieduck/				
Teme	Koncepti	Funkcije	Gramatika	Jezičke veštine
Životinje, Mesta	Radnje, boje	Praćenje instrukcija, naracija	Past Simple Tense	Slušanje

3. ISTRAŽIVANJE

Metode

Istraživanje je osmišljeno na takav način da ispita efekte koje digitalne priče imaju na poboljšanje shvatanja govornog engleskog jezika kod učenika 2. razreda osnovne škole. Tokom tromesečnog istraživanja učenici su bili podeljeni u dve grupe - kontrolnu i eksperimentalnu. Obe grupe su imale istog nastavnika engleskog jezika, a časove su imali 2 puta sedmično, kako je propisano planom i programom Ministarstva prosvete i nauke RS. Što se tiče instrukcija koje su učenici imali tokom projekta, kontrolna grupa je radila po udžbenicima za 2. razred osnovne škole, pri čemu nastavnik nije koristio Internet. Eksperimentalna grupa je takođe koristila udžbenike, ali je svakog drugog časa nastavnik koristio određene digitalne priče. Očekivalo se da će učenici putem njih poboljšati svoje razumevanje lingvističkih struktura i vokabulara engleskog jezika u poređenju sa učenicima koji nisu koristili Internet tehnologiju. Na osnovu toga, želeli smo da ispitamo da li postoji značajnija razlika između ove dve grupe učenika.

Da bi hipotezu o uticaju Internet tehnologije na učenje i razumevanje stranog jezika kod dece učinili validnom, načinjeno je nekoliko poteza. Naime, vodilo se računa o homogenosti i heterogenosti grupa, kao i njihovim inicijalnim sposobnostima u lingvističkim veštinama.

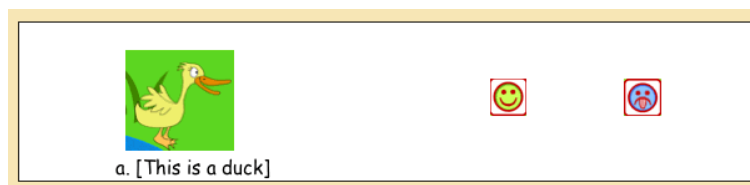
Učesnici

U ispitivanju je učestvovalo 24 učenika 2. razreda osnovne škole "Kralj Aleksandar I" u Gornjem Milanovcu. Odluka da to budu deca navedenog uzrasta donešena je na osnovu toga što u ovom razredu oni uče latinično pismo, pa je ispitivanje bilo neprilagođeno za raniji uzrast.

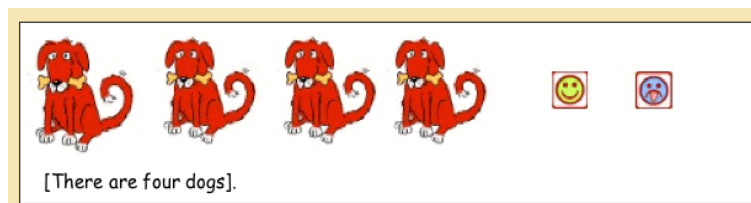
Podaci i metode analize

U cilju merenja količine usvojenog znanja i efektima digitalnih priča sprovedena su dva testa. Prvi test je sproveden pre upotrebe priča, a drugi posle njih.

1. Inicijalni test je dizajniran tako da prikupi podatke o znanju učenika pre upotrebe Interneta i da proveriti da li su svi učenici sličnog nivoa znanja engleskog jezika. On je bio podeljen na dva dela:
  - a. Prvi deo - Slušanje. U ovom delu deci je prikazano nekoliko slika kako bi testirali njihovo znanje o životinjama i bojama. Deca su morala da slušaju i zaokružuju tačne odgovore.

- b. Drugi deo-Slušanje. U ovom delu je prikazano nekoliko slika kako bi se testiralo njihovo znanje o brojevima i životinjama.

2. Finalni test je takođe osmišljen tako da proveri razvoj lingvističkih struktura, vokabulara i prozodije stranog jezika. On je podeljen na tri dela, pri čemu prva dva sadrže veoma slična pitanja kao u inicijalnom testu, ali su kognitivno kompleksnija i tiču se novog vokabulara. Treći deo je dodat da bi se ustanovilo da li deca mogu da razumeju DA/NE pitanja na engleskom jeziku, sa novim vokabularom koji su usvajali tokom ovog perioda u obe grupe učenika.

Oba testa su ocenjivana istim brojem poena:

- tačan odgovor 1 bod,
- netačan odgovor 0 bodova.

Rezultati testa

Što se tiče rezultata inicijalnog testa (prvi i drugi deo), kontrolna i eksperimentalna grupa je ostvarila slične rezultate, čime je dokazano da su učenici bili sličnog nivoa znanja engleskog jezika. Oni su mogli da razumeju jednostavne rečenice, vokabular vezan za brojeve, životinje i boje.

U finalnom testu se pokazalo da su u sva tri dela testa, a naročito u poslednjem (DA/NE pitanja) učenici eksperimentalne grupe pokazali znatno bolje rezultate od kontrolne grupe. Deca u eksperimentalnoj grupi su bila u stanju da sa lakoćom reše većinu pitanja koja su se nalazila na ovom testu i pokazala bolje usvojeni vokabular i razumevanje leksičkih struktura za 28%.

Rezultati ovog testiranja su potvrdili hipotezu pokazujući značajne razlike između dve grupe. Deca u eksperimentalnoj grupi su poboljšala svoje veštine slušanja i bolje uradila

test od kontrolne grupe. Postoji nekoliko razloga pomoću kojih bismo mogli objasniti ove rezultate. Sa pedagoškog stanovišta, digitalne priče su dovele do bolje koncentracije i pažnje učenika. Slike koje se prilagođene njihovom uzrastu, zvukovi i animacije su dovele do bolje motivisanosti učenika za rad, pa samim tim i boljem usvajanju novog gradiva. Mogućnost da nekoliko puta ponovo odgledaju priču je dovela do duže izloženosti učenika stranom jeziku, što nije uvek slučaj u svakodnevnom radu u učionici. Prilagođenost priča intelektualnom uzrastu učenika, njihova aktivna uloga u radu, kao i vremenski duža izloženost engleskom jeziku je dovela do boljih rezultata kod eksperimentalne grupe.

4. ZAKLJUČAK

Rezultat istraživanja potvrdio je našu hipotezu da je eksperimentalna grupa postigla bolje razumevanje lingvističkih struktura i vokabulara uz pomoć Interneta. U cilju dobijanja još boljih rezultata, potrebno je razviti nove materijale i izvore koji će pomoći učenicima na malom uzrastu da svoje znanje unaprede. Dalje, potrebno je ohrabriti nastavnike stranog jezika da u nastavu uvedu računare, ukoliko je to moguće u odnosu na materijalne mogućnosti škole jer su rezultati koji se postižu na znatno višem nivou od tradicionalnog pristupa.

Mogućnosti koje Internet nudi predstavljaju beskonačan izvor nastavnog materijala, a na nastavniku je da odabere prigodne sajtove koji će odgovarati potrebama dece i njihovom uzrastu. Efekti multimedije i digitalnog sadržaja u učenju engleskog jezika ne samo da se ogledaju u znanju učenika, već i u ljubavi prema jeziku koji izučavaju. Samim tim, učenici postaju motivisani, a motivacija je preduslov svakog uspešnog usvajanja znanja.

5. LITERATURA

- [1] Penno F., Winkinson G., Moore W.: *Vocabulary acquisition from teacher explanation and repeated listening stories: Do they overcome Matthew effect?*, Journal of Educational Psychology 94 (1), 2002., str. 23-33.
- [2] Raines S., Isbell R.: *Stories: Children's literature in early education*, Delmar Publishers, SAD, 1994.
- [3] Koisawalia H.: *Teaching Vocabulary Through Rhythmic Refrains*, Cats, SAD, 2005.
- [4] Zevenbergenn A., Whitehurst J.: *Dialogic reading: A shared picture book reading intervention for preschoolers*, SAD, 2003.